

XSIGHTS

Türkiye'deki Mülteciler ve Yeni Politik Dönem: Algılar, Tutumlar ve Beklentiler

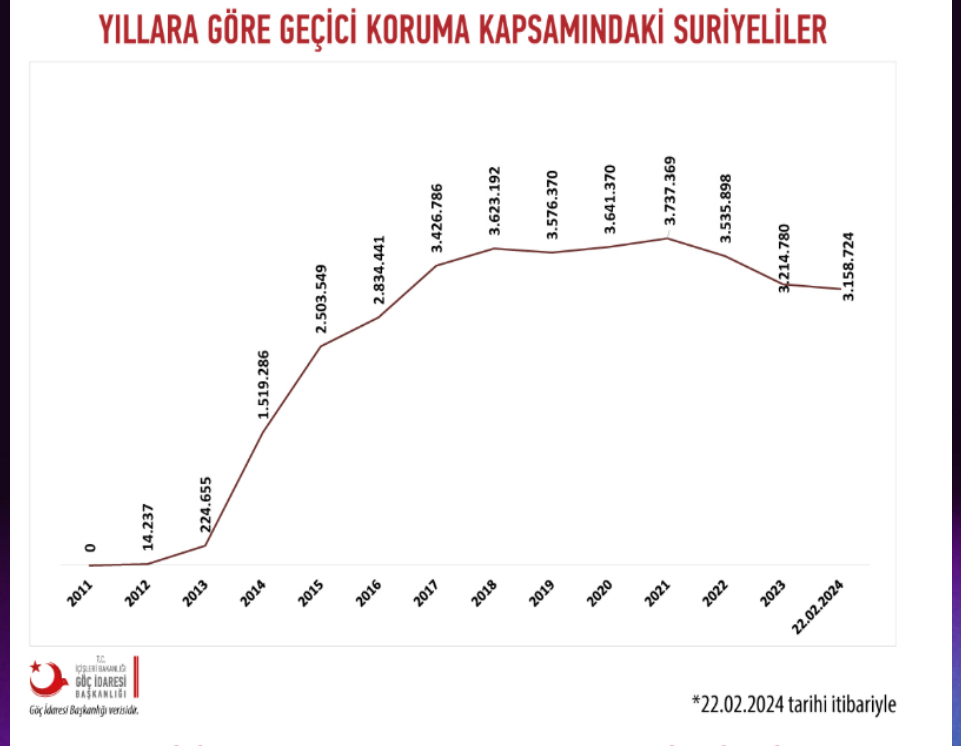
Haziran, 2025

Araştırmanın Amacı & Metodoloji

Bu araştırma, Baas Rejimi'nin 8 Aralık'taki çöküşünün ardından oluşan yeni politik atmosferin, Türkiye'de yaşayan Suriyeli bireyler üzerindeki etkisini, algı ve tutum değişimlerini anlamayı amaçlamaktadır. Araştırma kapsamında, 21 Şubat - 14 Mart tarihleri arasında, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı, geçici koruma statüsüne sahip, oturma izni bulunan, 18-64 yaş arası, toplam 1000 Suriye vatandaşı ile İstanbul, Gaziantep, Şanlıurfa, Hatay, Adana, Bursa, Konya, İzmir, Ankara illerinde **yüz yüze** anket çalışması gerçekleştirilmiştir.

Türkiye, Göç İdaresi Başkanlığı 9 Ocak 2025 verilerine göre **2 milyon 888 bin 876 Suriye vatandaşına ev sahipliği yapmakta olup**, farklı ülkelerden de göç alması nedeniyle dünyada en fazla göçmen barındıran ülke konumundadır. Bu bağlamda araştırma bulguları, politika yapıcılar, karar alıcılar, akademi ve kamuoyu için göç olgusuna dair kapsamlı içgörüler sunmayı hedeflemektedir.

Kullanılan İstatistiksel Testler ve Amaçları

1. Bağımsız Örneklem t-Testi

Kullanım Amacı: İki grup arasındaki ortalama farklarının istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığının test edilmesi

Uygulama Alanları:

Suriye'ye dönmek isteyen ve istemeyenler arasındaki sosyal uyum eğilimlerinin farklarının analizi

Evlili olan ve olmayan mülteciler arasındaki sosyal uyum eğilimlerinin analizi

Kadın ve erkek mülteciler arasındaki sosyal uyum eğilimlerinin analizi

Başka ülkeye göç etmeyi planlayan ve planlamayanlar arasındaki güven düzeyi farklarının analizi

Geri dönme niyeti olanlarda Türkiye'ye ve Suriye'ye güven düzeyi karşılaştırması

2. Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)

Kullanım Amacı: İki'den fazla grup arasındaki ortalama farklarının istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığının test edilmesi

Uygulama Alanları:

Farklı yaş grupları arasındaki sosyal uyum eğilimlerinin analizi

3. Pearson Korelasyon Analizi

Kullanım Amacı: İki sürekli değişken arasındaki ilişkinin gücünü ve yönünü belirlemek

Uygulama Alanları:

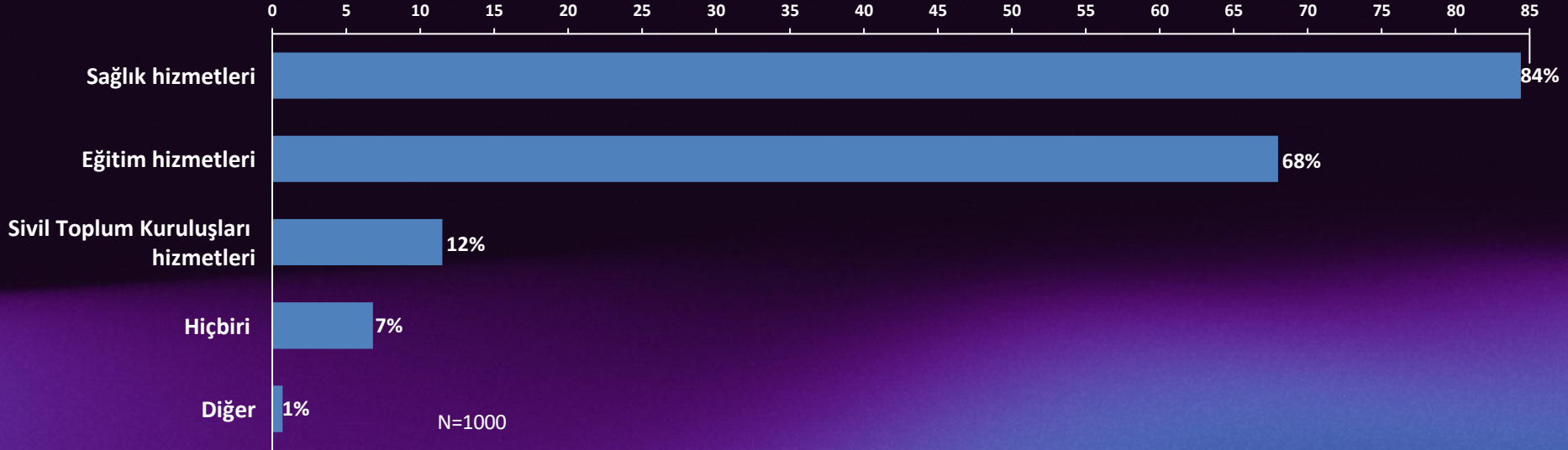
Türkiye'de kalış süresi ile sosyal uyum eğilimlerinin arasındaki ilişkinin analizi

Temas düzeyi ile sosyal uyum eğilimlerinin arasındaki ilişkinin analizi

Hizmetlere Erişim

Katılımcılara Türkiye'de yaşadıkları süre zarfında hangi hizmetlerden faydalandıkları sorulduğunda, %84'ünün sağlık, %68'inin eğitim ve %12'sinin Sivil Toplum Kuruluşlarının sağladığı hizmetlerden yararlandığı görülmüştür. Katılımcılar, sağlık, eğitim, sivil toplum ve diğeri olmak üzere dört farklı hizmet kategorisinden ortalama 1,6 hizmetten faydalanmıştır.

Faydalanılan Hizmetler (%)

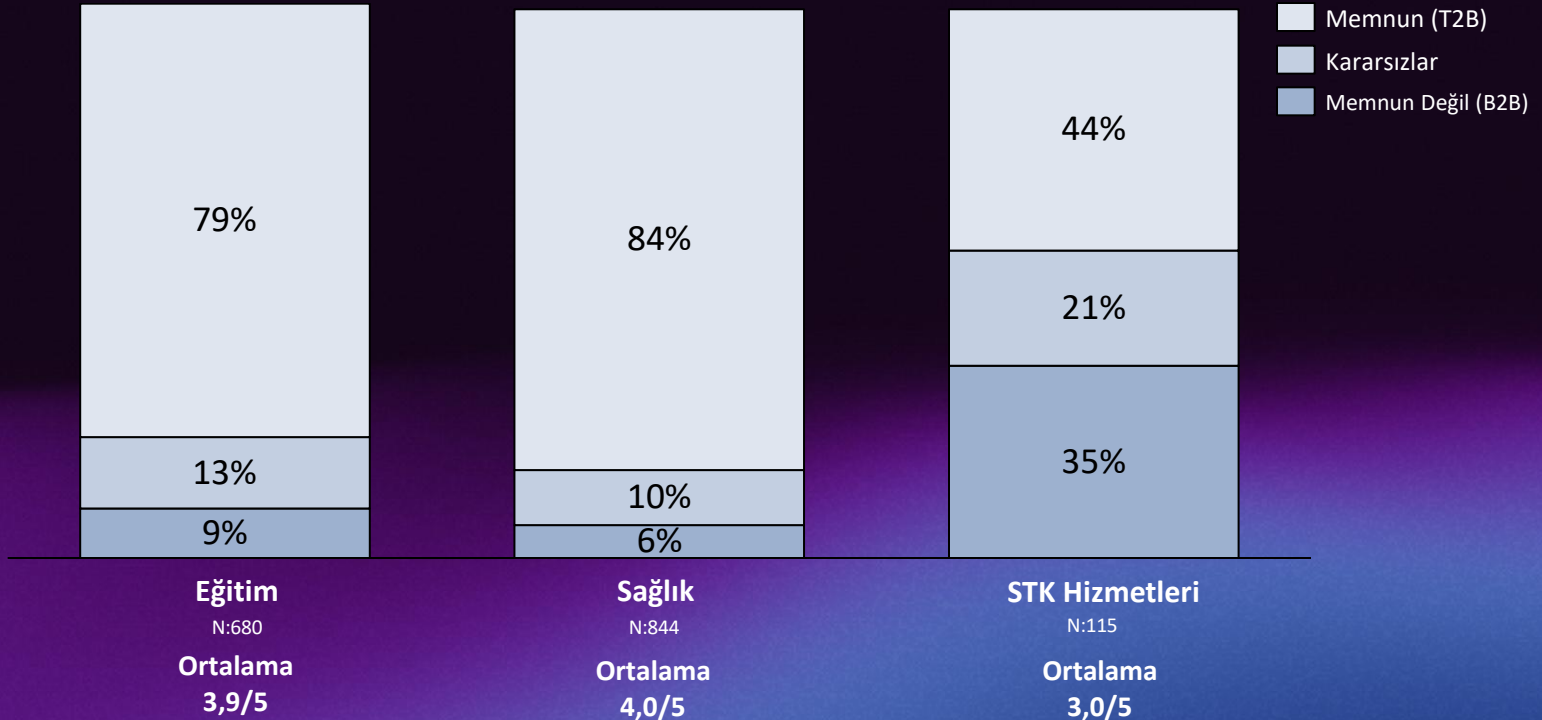

Faydalanılan Ortalama Hizmet Sayısı 1,6

Hizmetlerden Memnuniyet

Değerlendirme kapsamında, 4 veya 5 puan veren katılımcılar «memnun», 1 veya 2 puan verenler ise «memnun değil» olarak sınıflandırılmıştır. Buna göre, katılımcılar arasında en yüksek memnuniyet oranı %84 ile «Sağlık hizmeti» olmuştur. Bu veriler, devlet tarafından sağlanan temel hizmetlere (özellikle sağlık ve eğitim) duyulan memnuniyetin oldukça yüksek olduğunu, ancak STK'lar tarafından sunulan hizmetlere ilişkin algının daha karmaşık ve genellikle daha az olumlu olduğunu ortaya koymaktadır.

Faydalanılan Hizmetlerden Memnuniyet (%)

*Lütfen her bir ifadeye ne kadar katılıp katılmadığınızı belirtiniz.

Hizmetlerden Memnuniyet

Katılımcıların faydalandıkları hizmetlere yönelik memnuniyet düzeyleri, yasal statü, cinsiyet ve yaş gibi kriterler açısından analiz edilmiştir. Her bir kriter bazında, genel ortalamadan anlamlı derecede yüksek memnuniyet gösteren gruplar mavi ile, düşük olanlar ise kırmızı ile işaretlenmiştir. Bu değerlendirme sonucunda, sağlık ve STK desteği alanlarında en yüksek memnuniyet oranına sahip yaş grubu, 55-64 yaş aralığı olarak kesin olarak belirlenmiştir.

Faydalanılan Hizmetlerden Memnuniyet T2B (%)

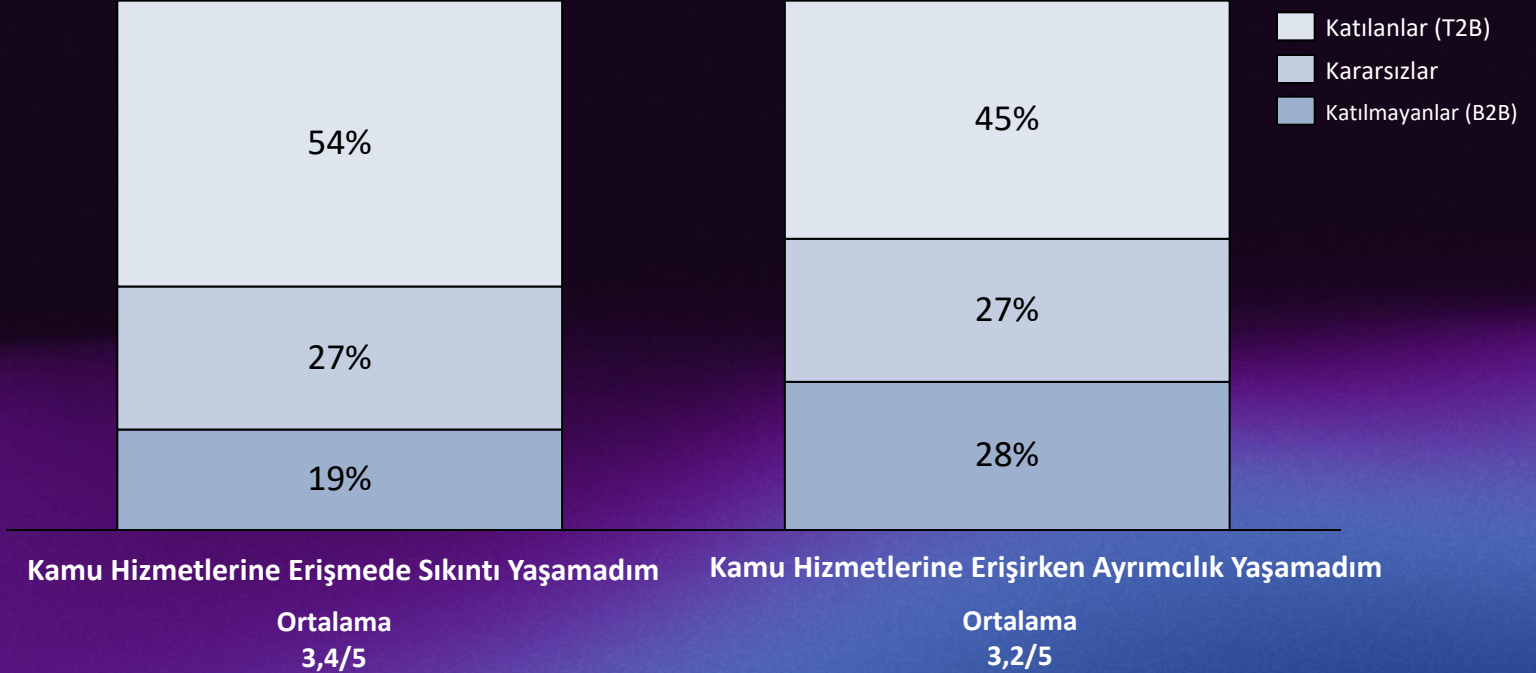
	Yasal Statü			Cinsiyet		Yaş					Toplam
	TC Vatandaşı	Geçici Koruma Statüsü	Oturum İzni	Erkek	Kadın	18-24	25-34	35-44	45-54	55-64	
Eğitim (N=680)	81%	78%	77%	74%	82%	71%	82%	86% ↑	81%	67% ↓	79%
Sağlık (N=844)	87%	85%	67% ↓	80%	88%	79% ↓	84%	89% ↑	87%	90% ↑	84%
STK Desteği (N=115)	33%	46%	50%	34%	56%	45%	47%	41%	31% ↓	80% ↑	44%

Kamu Hizmetleri Hakkında Düşünceler

Değerlendirme kapsamında, kamu hizmetlerine erişim konusunda katılımcılar 1'den 5'e kadar puanlama yapmış; 4 veya 5 puan verenler memnun, 1 veya 2 puan verenler ise memnun olmayanlar olarak sınıflandırılmıştır. Buna göre, katılımcıların %19'u kamu hizmetlerine erişimden memnun olmadığını belirtirken, %27'si bu konuda çekimser kalmıştır. Her ne kadar bu sonuçlar kamu hizmetlerine erişimde genel olarak olumlu bir tablo sunsa da, özellikle ayrımcılık konusunda iyileştirilmesi gereken alanlar olduğunu ortaya koymaktadır. Katılımcıların neredeyse üçte birinin (%28) ayrımcılık yaşadığını bildirmesi, sosyal uyum politikalarında ele alınması gereken önemli bir sorun olarak dikkat çekmektedir.

Faydalanılan Hizmetler Hakkında Düşünceler (%)

N=1000

*Lütfen her bir ifadeye ne kadar katılıp katılmadığınızı belirtiniz.

Kamu Hizmetleri Hakkında Düşünceler

Kamu hizmetlerine erişimde sıkıntı yaşamama oranı, oturma izni sahibi Suriyelilerde anlamlı derecede yüksektir. Ayrıca, kamu hizmetlerinin kapsayıcı olduğunu düşünen katılımcılar arasında 18-24 yaş grubu anlamlı şekilde düşük bir oran gösterirken, 55-64 yaş grubu ise anlamlı şekilde yüksek bir oran sergilemektedir.

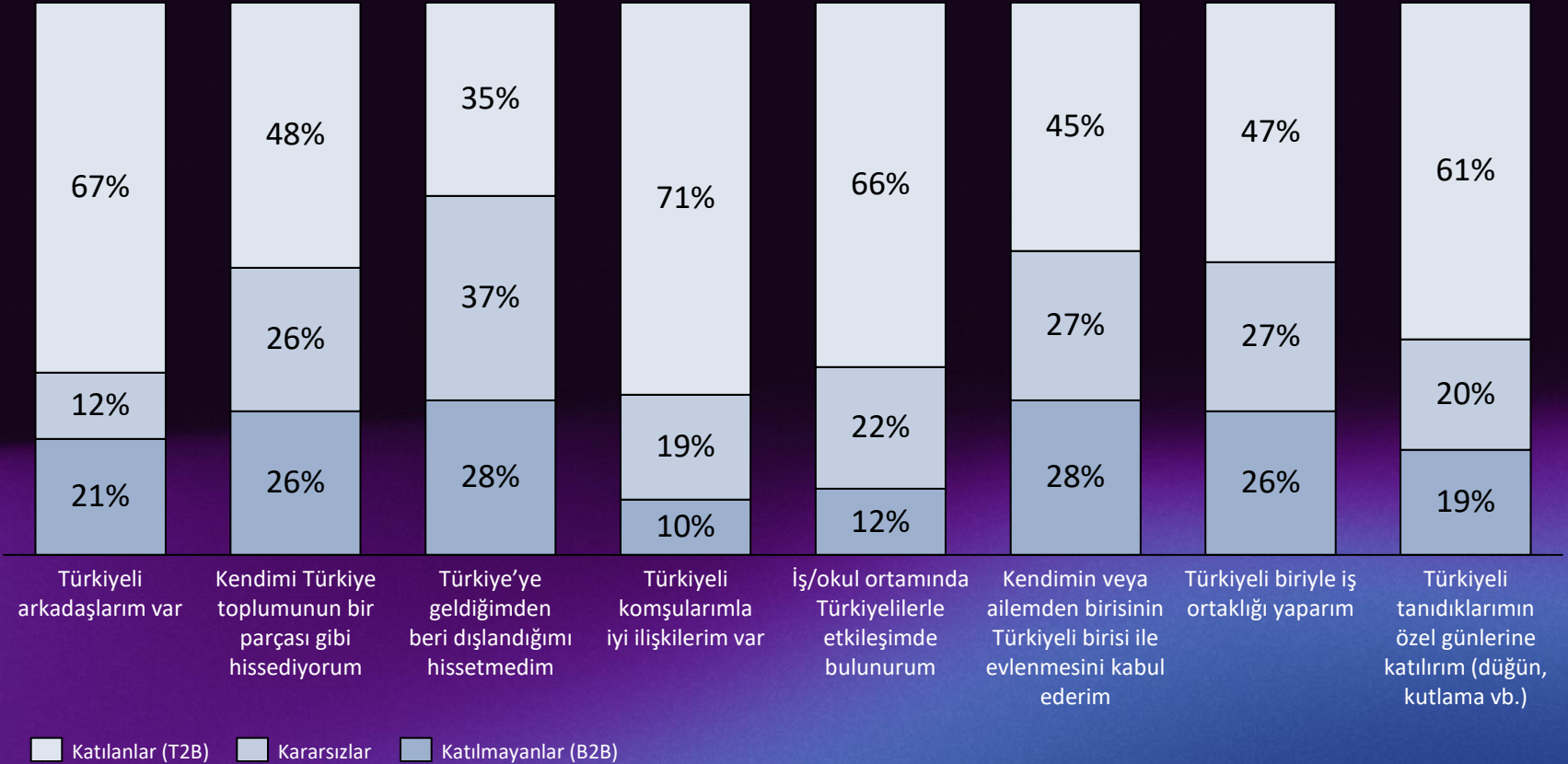
Faydalanılan Hizmetler Hakkında Düşünceler T2B (%)

	Yasal Statü			Cinsiyet		Yaş					Toplam
	TC Vatandaşı	Geçici Koruma Statüsü	Oturum İzni	Erkek	Kadın	18-24	25-34	35-44	45-54	55-64	
Kamu Hizmetlerine Erişim	56%	53%	70% ↑	51%	57%	48%	57%	58%	52%	62%	54%
Kamu Hizmetleri Kapsayıcılık	44%	45%	48%	45%	45%	33% ↓	49%	49%	51%	58% ↑	45%

Sosyal Temas

Katılımcıların %71'i komşularıyla iyi ilişkiler içinde olduğunu ifade ederken, %28'i ise Türkiye'ye geldiklerinden beri farklı derecelerde dışlanma hissi yaşadığını belirtmiştir.

Sosyal Temas (%)

*Lütfen her bir ifadeye ne kadar katılıp katılmadığınızı belirtiniz.

Sosyal Temas

Sosyal temas kriterlerine ilişkin genel ortalama 3,41 olarak hesaplanmış olup, yasal statü, cinsiyet ve yaş kırılımlarına göre yapılan incelemede istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Bununla birlikte, «Türkiyeli arkadaşlarım var» ve «İş/okul ortamında Türkiyelilerle etkileşimde bulunurum» ifadelerine erkek katılımcıların, kadın katılımcılara kıyasla daha yüksek düzeyde katılım gösterdiği belirlenmiştir.

Sosyal Temas T2B (%)

	Toplam	Yasal Statü			Cinsiyet		Yaş				
		TC Vatandaşı	Geçici Koruma Statüsü	Oturum İzni	Erkek	Kadın	18-24	25-34	35-44	45-54	55-64
Türkiyeli arkadaşlarım var	67%	75%	66%	57%	72% ↑	62% ↓	71%	66%	65%	69%	54%
Kendimi Türkiye toplumunun bir parçası gibi hissediyorum	48%	51%	48%	43%	48%	48%	43%	49%	50%	53%	48%
Türkiye'ye geldiğimden beri dışlandığımı hissetmedim	35%	40%	34%	40%	35%	35%	31%	36%	40%	28%	44%
Türkiyeli komşularım ile iyi ilişkilerim var	71%	74%	70%	70%	72%	70%	70%	68%	76%	75%	65%
İş/okul ortamında Türkiyelilerle etkileşimde bulunurum	66%	71%	66%	55%	74% ↑	60% ↓	71%	68%	66%	60%	52%
Kendimin veya ailemden birisinin Türkiyeli birisi ile evlenmesini kabul ederim	45%	48%	44%	45%	46%	43%	41%	48%	43%	44%	50%
Türkiyeli biriyle iş ortaklığı yaparım	47%	48%	48%	43%	52%	43%	45%	45%	53%	51%	44%
Türkiyeli tanıdıklarımın özel günlerine katılımım (düğün, kutlama vb.)	61%	68%	61%	51%	62%	61%	56%	62%	67%	63%	60%

*Lütfen her bir ifadeye ne kadar katılıp katılmadığınızı belirtiniz.

Sosyal Temas

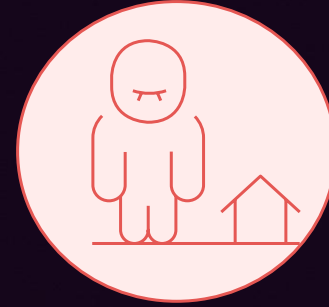
- Kadınlar (3,37) ve erkekler (3,45) arasında sosyal temas açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Yaş grupları arasında sosyal temas düzeyleri bakımından anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Bu, sosyal temasın yaştan bağımsız olarak gerçekleşebileceğini düşündürmektedir.
- Türkiye’de kalış süresi ile sosyal temas arasında istatistiksel olarak anlamlı ancak çok zayıf bir pozitif ilişki saptanmıştır. Türkiye’de daha uzun süre yaşayanların sosyal temas skorlarında çok hafif bir artış gözlemlense de bu artış oldukça sınırlıdır.
- Evli Suriyelilerin sosyal temas skorları, evli olmayanlara kıyasla daha yüksektir. Bu bulgu, evli bireylerin Türkiye toplumuyla daha fazla iletişim kurduğunu ve muhtemelen daha iyi uyum sağladığını göstermektedir.
- Suriye’ye dönmeyi düşünenler (3,28) ile düşünmeyenler (3,59) arasındaki sosyal temas skorları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Türkiye toplumuyla daha güçlü sosyal bağlar kuran ve kendini Türkiye’ye daha ait hissedenden Suriyelilerin ülkelerine dönme olasılıklarının daha düşük olduğu gözlemlenmiştir. Bu sonuç, sosyal uyum politikalarının mültecilerin uzun vadeli yerleşim kararları üzerindeki etkisini anlamak açısından önemli bir içgörü sunmaktadır.

Sosyal Temas

T.C. vatandaşlarıyla daha fazla pozitif sosyal temasta olan Suriyeliler

Türkiye'ye uzun vadeli yerleşimi düşünüyor

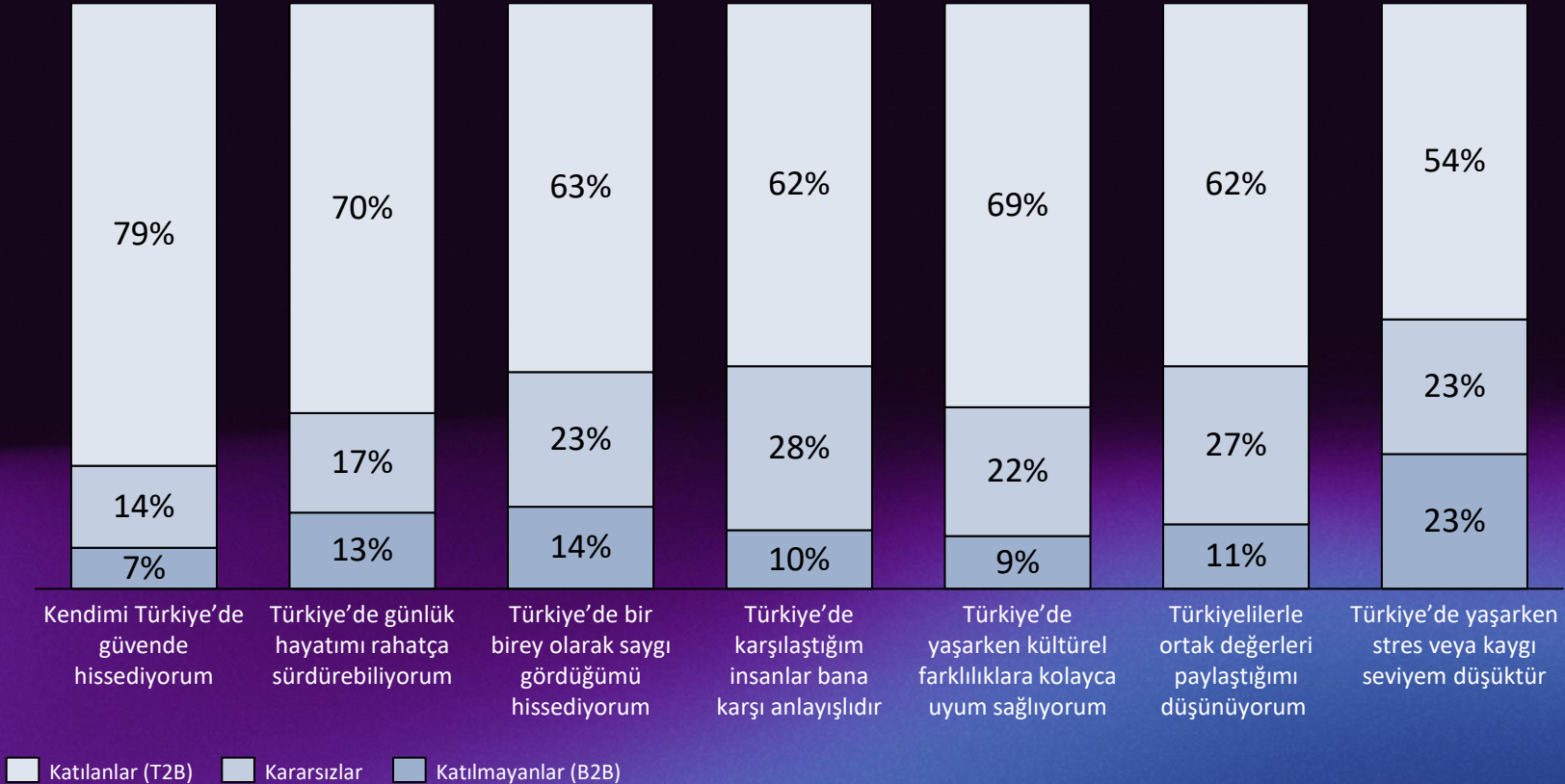
T.C. vatandaşlarıyla daha az sosyal pozitif temasta olan Suriyeliler

Ülkelerine daha çok dönmek istiyor

Sosyal Uyum

Katılımcıların tutum ve davranışlarına ilişkin değerlendirmeleri incelendiğinde, en yüksek katılım oranına sahip ifade %79 ile “Kendimi Türkiye’de güvende hissediyorum” olmuştur. Buna karşın, en düşük katılım oranı %54 ile “Türkiye’de yaşarken stres ve kaygı seviyem düşüktür” ifadesinde gözlemlenmiştir.

Tutum ve Davranışlar(%)

*Lütfen her bir ifadeye ne kadar katılıp katılmadığınızı belirtiniz.

Sosyal Uyum

Sosyal Uyum ifadelerine «katılıyorum» diyen katılımcılar, yasal statü, cinsiyet ve yaş kategorileri açısından incelenmiştir. Genel olarak, kadınların erkeklere kıyasla bu ifadelerle anlamlı derecede daha yüksek katılım gösterdiği tespit edilmiştir ki bu da kadınlarda sosyal uyumun erkeklere göre daha yüksek olduğunu göstermektedir. Ayrıca, 18-24 yaş arasındaki katılımcılar, istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde sosyal uyumu ölçen birçok ifadeye diğer yaş gruplarına kıyasla daha düşük düzeyde katılım göstermektedir. Bu da bu yaş grubunun sosyal uyum konusunda daha fazla zorlandığını göstermektedir.

Tutum ve Davranışlar T2B (%)

	Toplam	Yasal Statü			Cinsiyet		Yaş				
		TC Vatandaşı	Geçici Koruma Statüsü	Oturum İzni	Erkek	Kadın	18-24	25-34	35-44	45-54	55-64
Kendimi Türkiye’de güvende hissediyorum	79%	78%	80%	72%	74% ↓	83% ↑	68% ↓	81%	83%	88%	92%
Türkiye’de günlük hayatımı rahatça sürdürebiliyorum	70%	76%	68%	77%	65% ↓	74% ↑	65%	68%	75%	69%	88% ↑
Türkiye’de bir birey olarak saygı gördüğümü hissediyorum	63%	62%	63%	57%	58% ↓	67% ↑	48% ↓	65%	71% ↑	68%	79%
Türkiye’de karşılaştığım insanlar bana karşı anlayışlıdır	62%	60%	63%	53%	60%	63%	55%	62%	67%	62%	77%
Türkiye’de yaşarken kültürel farklılıklara kolayca uyum sağlıyorum	69%	77%	67%	70%	71%	67%	68%	70%	70%	66%	69%
Türkiyelilerle ortak değerleri paylaştığımı düşünüyorum	62%	62%	63%	47%	59%	64%	53% ↓	61%	72% ↑	64%	67%
Türkiye’de yaşarken stres veya kaygı seviyem düşüktür	54%	43% ↓	56% ↑	47%	48% ↓	58% ↑	39% ↓	56%	62%	62%	67%

*Lütfen her bir ifadeye ne kadar katılıp katılmadığınızı belirtiniz.

Sosyal Temas

- Kadınlar (3,73) ve erkekler (3,58) arasında sosyal uyum açısından anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Kadınların daha yüksek puanları, Türkiye’de kendilerini erkeklere göre daha güvende hissettiklerini, günlük hayatlarını daha rahat sürdürebildiklerini ve yerel toplumla daha olumlu etkileşimler yaşadıklarını göstermektedir.
- Yaş grupları arasında sosyal uyum düzeyleri bakımından anlamlı bir farklılık olduğu gözlemlenmiştir. Genel olarak, yaş arttıkça sosyal uyum puanlarının da yükseldiği görülmektedir. En yüksek ortalama puana (3,92) 65 yaş üstü yaş grubu sahipken, en düşük ortalama puana (3,50) ise 18-24 yaş grubu sahiptir. Genç mültecilerin daha düşük tutum ve davranış puanları, adaptasyon süreçlerinde daha fazla zorluk yaşadıklarını veya beklentilerinin farklı olduğunu gösterebilir. Bu tutum, Suriye’ye geri dönmeyi planlayan katılımcılar arasında 18-24 yaş arası katılımcıların diğer yaş gruplarına kıyasla daha yüksek olduğu bulgusuyla da paralellik göstermektedir.
- Türkiye’de kalış süresi ile sosyal uyum arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur.
- Suriye’ye dönmeyi düşünenler (3,56) ile düşünmeyenler (3,84) arasındaki pozitif tutum ve davranış skorları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır. Suriye’ye dönmeyi istemeyenler, Türkiye’de kendilerini daha güvende hissetmekte, günlük hayatlarını daha rahat sürdürmekte ve yerel toplumla daha olumlu etkileşimler yaşamaktadır. Buna karşılık, Suriye’ye dönmeyi isteyenler Türkiye’deki yaşamlarında daha fazla zorluk yaşamakta, daha az kabul görmekte ve daha yüksek stres seviyesi bildirmektedir. Sonuç olarak, mültecilerin olumlu sosyal deneyimleri arttıkça geri dönme istekleri azalmaktadır, sosyal uyum sorunları yaşayanların ise memleketlerine dönme arzusu daha yüksek olmaktadır.

Sosyal Uyum

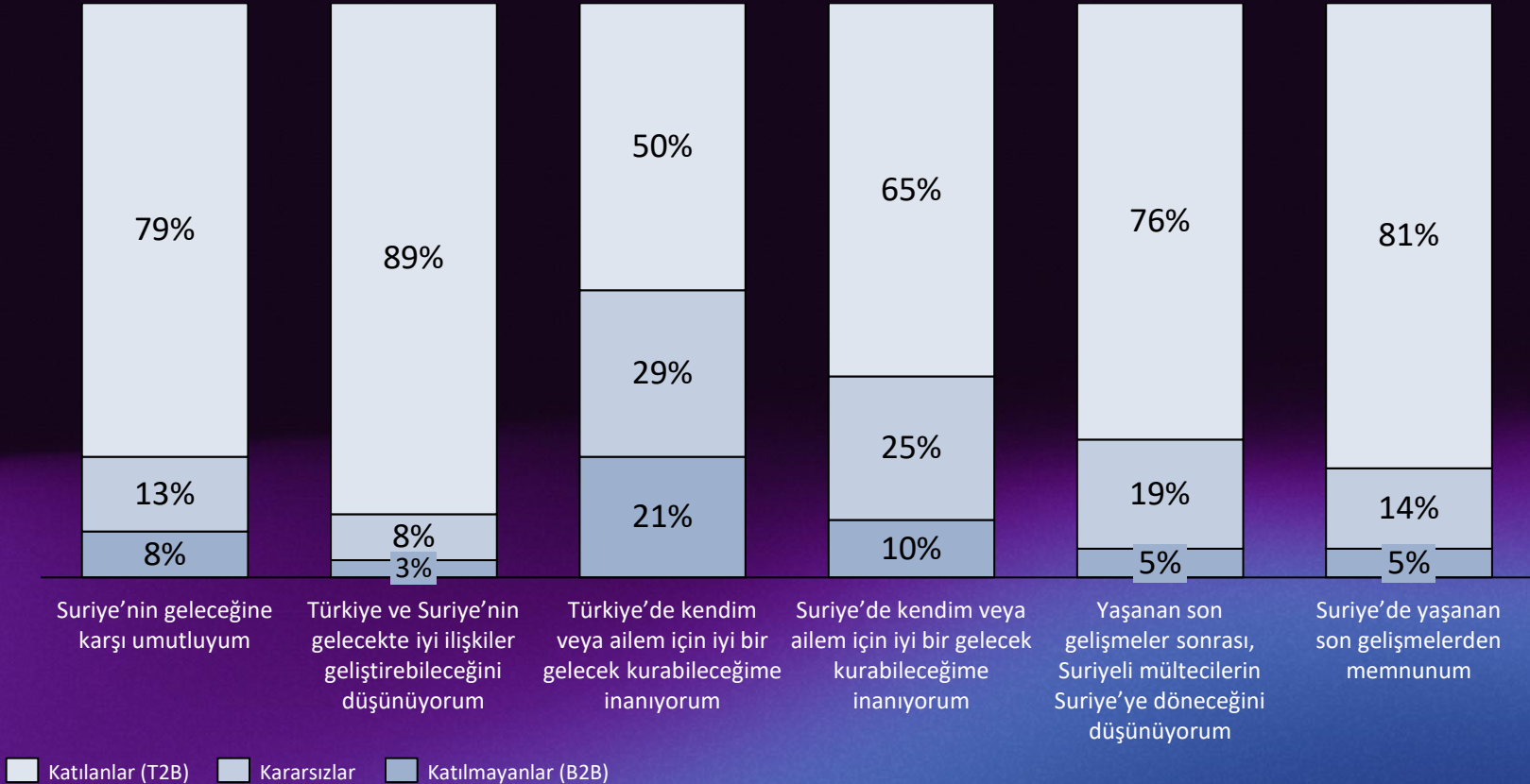
Sosyal Temas ve Uyum

- Yapılan korelasyon analizi, Suriyeli mültecilerin Türkiye toplumuyla temas düzeyleri ile sosyal uyum seviyeleri arasında orta-yüksek düzeyde pozitif bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır ($r = 0,573$, $p < 0,001$). Bu güçlü korelasyon, Suriyelilerin Türkiye toplumuyla temasının arttıkça sosyal uyum seviyelerinin de anlamlı düzeyde arttığını göstermektedir. Bu bulgu, mültecilerin sosyal uyum süreçlerinde yerli halkla kurulan sosyal temasın kritik önemini vurgulamaktadır. Türkiye toplumuyla daha fazla olumlu etkileşimde bulunan Suriyelilerin, kendilerini daha güvende hissettikleri, günlük hayatlarını daha rahat sürdürebildikleri ve kültürel farklılıklara daha kolay uyum sağladıkları görülmektedir.
- Sonuçlar, sosyal temas kuramını destekleyerek, farklı gruplar arasındaki pozitif etkileşimin artmasının karşılıklı anlayış ve olumlu tutumlar geliştirmeye katkıda bulunduğunu göstermektedir.

Plan ve Beklentiler

Katılımcıların %79'u Suriye'nin geleceğine dair umutlu olduğunu ifade ederken, yalnızca %8'i geleceğe yönelik umut taşımadığını belirtmiştir. Ayrıca, katılımcıların %76'sı, bölgede yaşanan son gelişmelerin ardından Suriyeli mültecilerin yeniden Suriye'ye döneceğini düşündüklerini ifade etmiştir.

Plan ve Beklentiler (%)

*Lütfen her bir ifadeye ne kadar katılıp katılmadığınızı belirtiniz.

Plan ve Beklentiler

Plan ve beklentilere ilişkin yasal statü, cinsiyet ve yaş grupları arasında genel anlamda anlamlı farklılıklar gözlemlenememiştir. Bununla birlikte, 18-24 yaş aralığındaki katılımcıların «Türkiye’de kendim veya ailem için iyi bir gelecek kurabileceğime inanıyorum» ifadesine daha az katılım gösterdiği tespit edilmiştir.

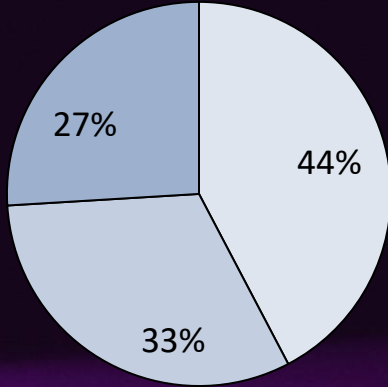
Plan ve Beklentiler T2B (%)

	Toplam	Yasal Statü			Cinsiyet		Yaş				
		TC Vatandaşı	Geçici Koruma Statüsü	Oturum İzni	Erkek	Kadın	18-24	25-34	35-44	45-54	55-64
Suriye’nin geleceğine karşı umutluyum	79%	83%	77%	81%	82%	75%	79%	77%	77%	85%	83%
Türkiye ve Suriye’nin gelecekte iyi ilişkiler geliştireceğini düşünüyorum	89%	93%	88%	89%	90%	88%	88%	88%	89%	92%	88%
Türkiye’de kendim veya ailem için iyi bir gelecek kurabileceğime inanıyorum	50%	51%	50%	49%	47%	52%	43% ↓	50%	54%	58%	56%
Suriye’de kendim veya ailem için iyi bir gelecek kurabileceğime inanıyorum	65%	71%	63%	70%	69%	62%	68%	68%	57%	70%	58%
Yaşanan son gelişmeler sonrası, Suriyeli mültecilerin Suriye’ye döneceğini düşünüyorum	76%	81%	74%	81%	77%	75%	79%	74%	72%	83%	73%
Suriye’de yaşanan son gelişmelerden memnunum	81%	85%	80%	81%	84%	78%	80%	80%	80%	85%	85%

Geri Dönüş Niyetleri

Katılımcıların %44'ü, ülkede yaşanan son gelişmeleri göz önünde bulundurarak geri dönüş yapmayı düşündüklerini ifade etmiştir. Bu katılımcılara yöneltilen geri dönüş nedenleri sorusunda, en sık tercih edilen üç yanıt sırasıyla “Vatan sevgisi ve aidiyet duygusu” (%40), “Suriye'nin geleceğine dair umut” (%15) ve “Aile/Akrabaların Suriye'de bulunması” (%15) olmuştur. Katılımcıların Türkiye'de yaşadığı süre ile dönme niyeti arasında herhangi bir ilişki bulunamamıştır.

Suriye'ye Dönmeyi Düşünenler (%)

■ Evet ■ Hayır ■ Kararsız

N=1000

Neden Dönmeyi Düşünüyorsunuz? (%)

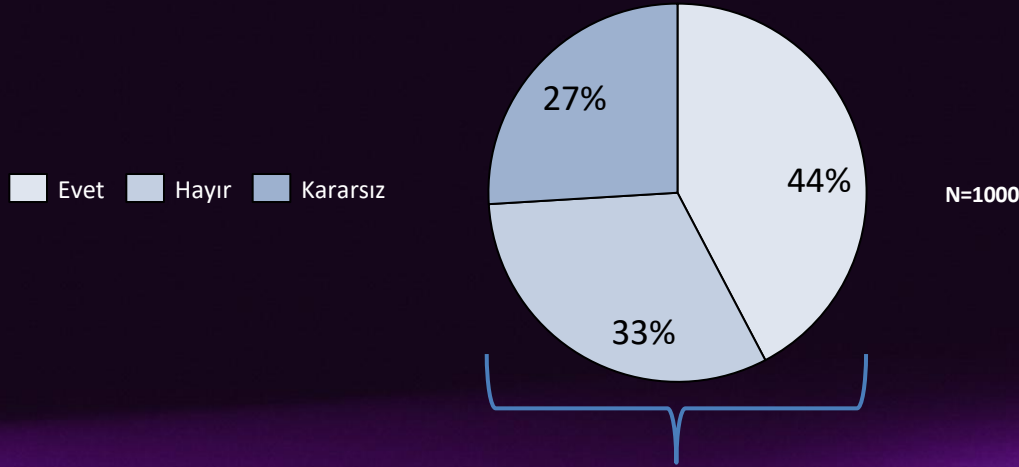
*Yaşanan son gelişmeler sonrasında, Suriye'ye dönmeyi düşünüyor musunuz?

*Suriye'ye dönmeyi neden düşünüyorsunuz?

Gerri D6nüş Niyetleri

Suriye'ye geri d6nmeyi d6şünen katılımcılar arasında erkeklerin oranı (%51) kadınların oranına (%38) kıyasla anlamlı olarak daha yüksektir. Ayrıca, geri d6nmeyi planlayanlar arasında TC vatandaşlığına hak kazanmış katılımcıların oranı (%56), geçici koruma statüsü kazanmış katılımcıların oranına (%41) kıyasla anlamlı olarak daha yüksektir. Ayrıca Suriye'ye geri d6nmeyi planlayan katılımcılar arasında 18-24 yaş arası kitlenin diğeri yaş gruplarına kıyasla daha yüksek olduğu görülmektedir.

Suriye'ye D6nmeyi Düşünenler (%)

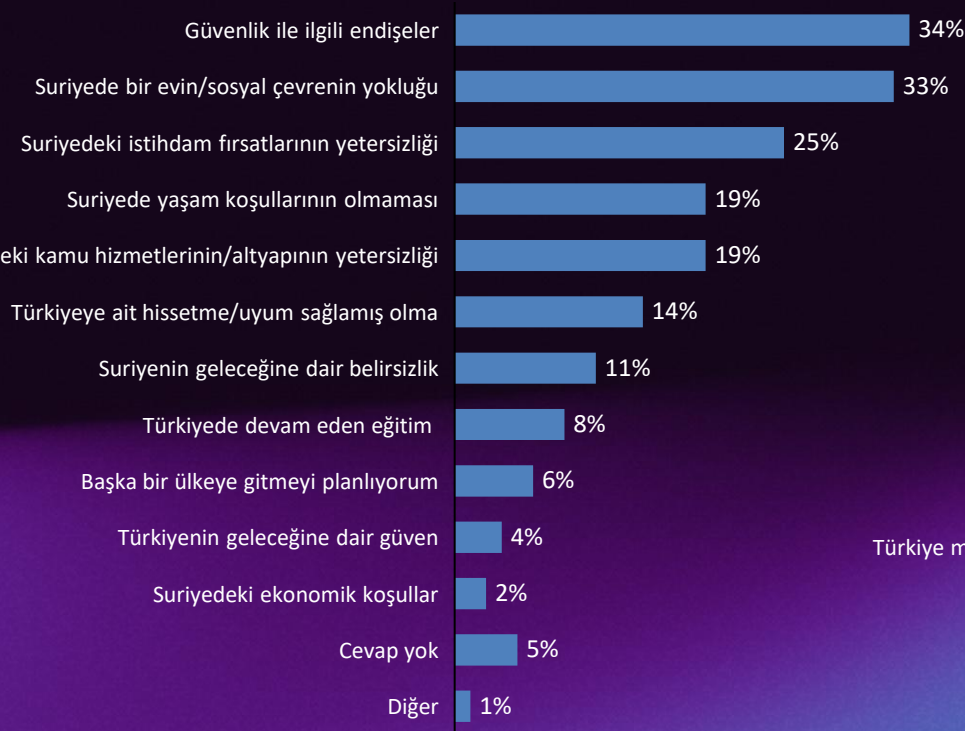
	Toplam	Yasal Statü			Cinsiyet		Yaş				
		TC Vatandaşı	Geçici Koruma Statüsü	Oturum izni	Erkek	Kadın	18-24	25-34	35-44	45-54	55-64
Evet	44%	56% ↑	41% ↓	53%	51% ↑	38% ↓	52% ↑	47%	34% ↓	42%	35%
Hayır	30%	16% ↓	33% ↑	21%	27%	32%	25% ↓	30%	32%	32%	40% ↑
Kararsız	26%	28%	26%	26%	22% ↓	29% ↑	24%	23%	34% ↑	26%	19%

*Yaşanan son gelişmeler sonrasında, Suriye'ye d6nmeyi düşünüyor musunuz?

Geri Dönüş Niyetleri

Katılımcıların %33'ü, ülkelerine geri dönüş yapmayı düşünmediklerini ifade etmiştir. Bu katılımcılara neden dönmeyecekleri sorulduğunda, en sık tercih edilen üç yanıt sırasıyla «Güvenlik ile ilgili endişeler» (%34), «Suriye’de bir evin/sosyal çevrenin yokluğu» (%33) ve «Suriye’deki istihdam fırsatlarının yetersizliği» (%25) olmuştur. Bir diğer yandan ülkelerine geri dönüş yapmayı düşünmeyen katılımcıların %25’i «Güvenlik sorunları çözüldürse» ifadesini benimserken, takip eden yanıtlar «İstikrar, düzen ve kapsayıcılık sağlanırsa» (%17) ve «İstihdam fırsatları artarsa» (%16) şeklinde sıralanmıştır.

Dönmeyi Neden Düşünmüyorsunuz? (%)

Ne Olursa Suriye’ye Dönmeyi Düşünürsünüz?

Güven ve Geri Dönüş Niyetleri

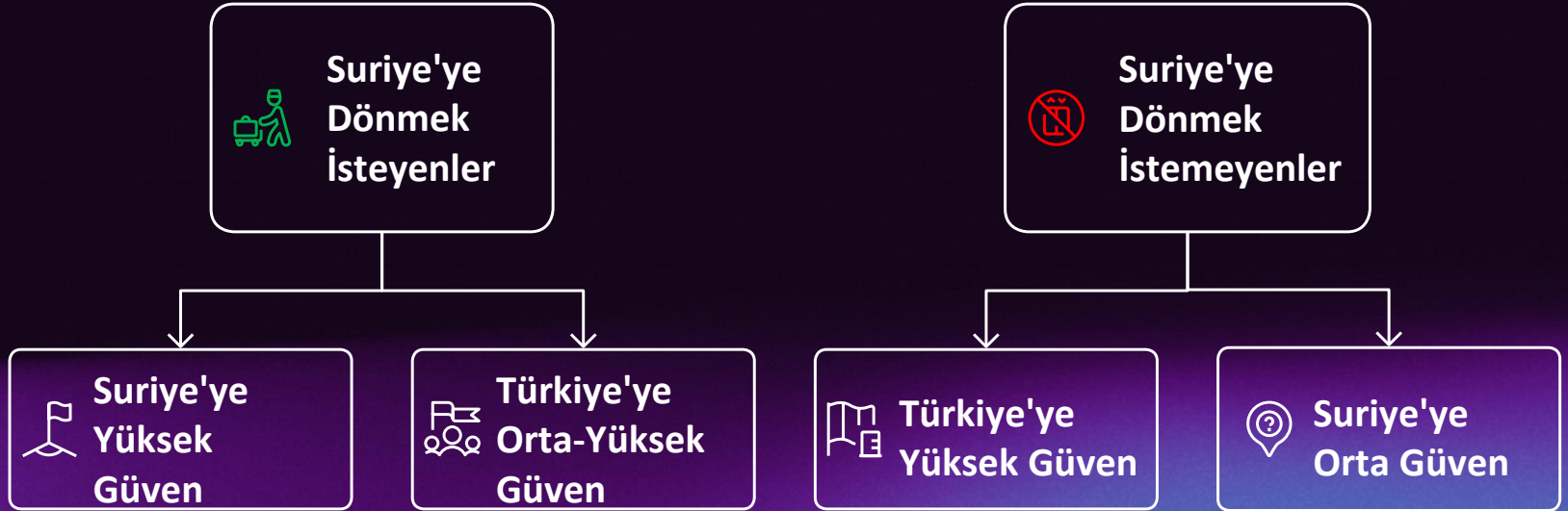
- Türkiye'nin geleceğine güven endeksine dair ortalama skor 3,81/5'dir. Bu ortalama aşağıdaki maddelerin ortalaması alınarak elde edilmiştir
 - Türkiye ve Suriye'nin gelecekte iyi ilişkiler geliştireceğini düşünüyorum
 - Türkiye'de kendim veya ailem için iyi bir gelecek kurabileceğime inanıyorum
- Suriye'nin geleceğine güven endeksine dair ortalama skor 4,02/5'dir. Bu ortalama aşağıdaki maddelerin ortalaması alınarak elde edilmiştir
 - Suriye'nin geleceğine karşı umutluyum
 - Suriye'de kendim veya ailem için iyi bir gelecek kurabileceğime inanıyorum
 - Yaşanan son gelişmeler sonrası, Suriyeli mültecilerin Suriye'ye döneceğini düşünüyorum
 - Suriye'de yaşanan son gelişmelerden memnunum

Güven ve Geri Dönüş Niyetleri

- Suriye'ye geri dönmek isteyen katılımcılar, dönmek istemeyenlere kıyasla Suriye'ye karşı çok daha yüksek bir güven düzeyine sahiptir. Aradaki fark (0,68) oldukça büyük ve istatistiksel olarak yüksek düzeyde anlamlıdır.
- Suriye'ye dönmek istemeyen katılımcılar, dönmek isteyenlere kıyasla Türkiye'ye karşı biraz daha yüksek bir güven düzeyine sahiptir. Ancak bu fark (0,11) küçük olmakla birlikte, istatistiksel olarak anlamlıdır.
- Hem Suriye'ye dönmek isteyen hem de dönmek istemeyen katılımcılar Türkiye'ye orta-yüksek düzeyde güven duymaktadır (3,75-3,86 arası). Suriye'ye güven konusunda ise bu iki grup arasında belirgin bir ayrışma bulunmaktadır. Geri dönme niyeti olanlarda Suriye'ye güven (4,41) Türkiye'ye olan güvenden (3,75) belirgin şekilde yüksektir. Geri dönme niyeti olmayanlarda ise Suriye'ye (3,73) ve Türkiye'ye (3,86) güven düzeyleri birbirine yakındır.

Güven ve Geri Dönüş Niyetleri

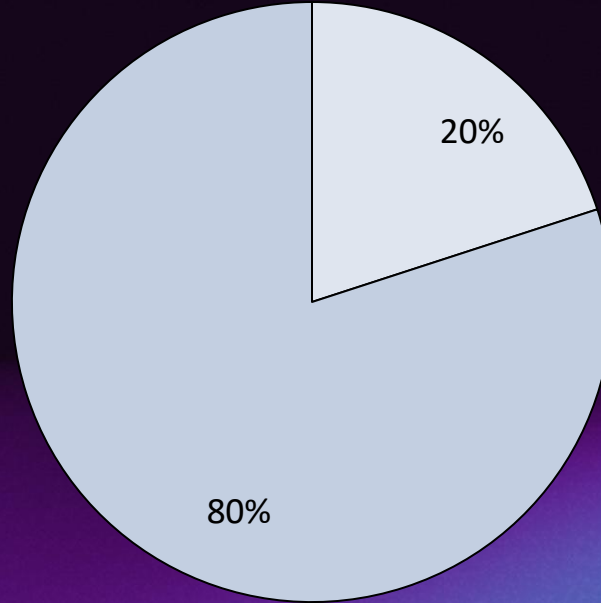
Güven ve Geri Dönüş Niyetleri İlişkisi

Üçüncü Ülkeye Göç

Katılımcıların %20'si Suriye ve Türkiye dışında üçüncü bir ülkeye göç etmek istediğini belirtmiştir. Bu kişiler arasında en popüler göç hedef ülkesi %25 ile Almanya'dır. Almanya'yı ise Herhangi bir körfez ülkesi (%21) ve Kanada (%17) takip etmektedir. Türkiye veya Suriye dışında herhangi bir ülkeye göç etmek istediğini belirten katılımcıların oranı ise %3'tür.

Üçüncü Bir Ülkeye
Göç Etme Planı(%)

■ Evet ■ Hayır N=1000

*Türkiye veya Suriye dışında başka bir ülkeye göç etmeyi planlıyor musunuz?

Üçüncü Ülkeye Göç

- Başka ülkeye göç etmeyi planlamayan Suriyeli mülteciler (4,10), planlayanlardan (3,74) anlamlı derecede daha yüksek düzeyde Suriye'nin geleceğine güvenmektedir. Suriye'ye daha fazla güvenen mülteciler ya ülkelerine dönmeyi ya da Türkiye'de kalmayı tercih etmektedir. Üçüncü ülkelere göç etme planı olan mültecilerin Suriye'ye güveni daha düşüktür.
- Türkiye'ye duyulan güven açısından, göç etmeyi planlayan (3,83) ve planlamayan (3,81) gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Her iki grup da Türkiye'ye benzer düzeyde, orta-yüksek güven duymaktadır. Bu sonuç, Türkiye'ye duyulan güvenin üçüncü bir ülkeye göç etme kararında belirleyici olmadığını göstermektedir.
- Başka ülkeye göç etmeyi planlayan katılımcılar Türkiye'ye (3,83) Suriye'den (3,74) biraz daha fazla güven duyarken, planlamayanlar Suriye'ye (4,10) Türkiye'den (3,81) daha fazla güven duymaktadır. Mültecilerin büyük çoğunluğunun (%80) başka bir ülkeye göç etmeyi planlamaması, genel olarak Türkiye'de veya Suriye'de gelecek görme eğiliminde olduklarını işaret etmektedir. Bu sonuçlar, mültecilerin gelecek planlarını etkileyen faktörlerin anlaşılması için önemli veriler sunmaktadır.

Üçüncü Ülkeye Göç

Türkiye'ye Biraz Daha Fazla Güven

Suriye'ye Daha Düşük Güven

Türkiye'ye Biraz Daha Az Güven

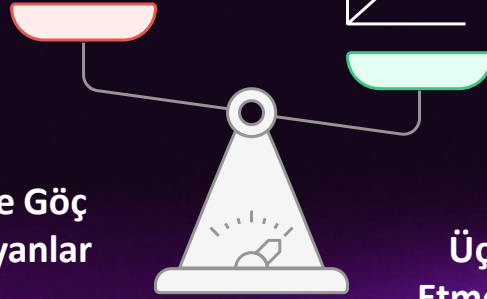

Suriye'ye Daha Yüksek Güven

Üçüncü Ülkeye Göç
Etmeyi Planlayanlar

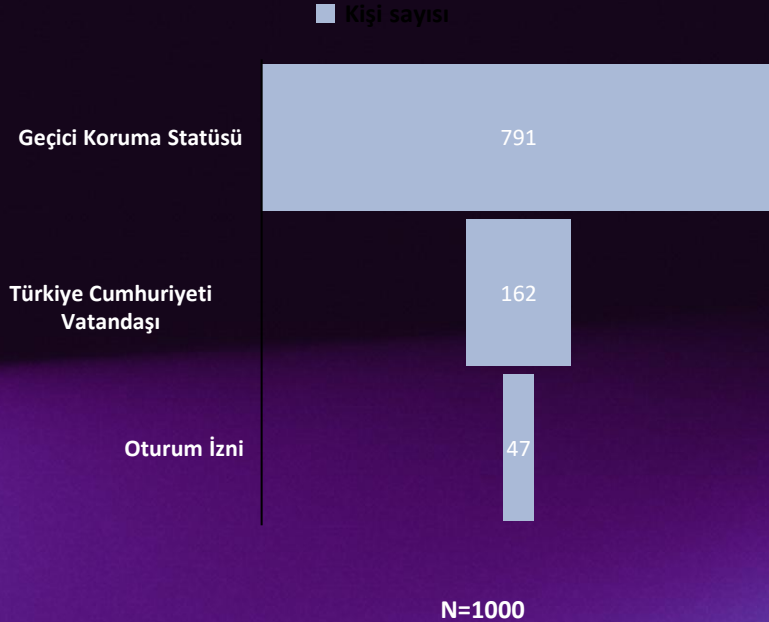
Üçüncü Ülkeye Göç
Etmeyi Planlamayanlar

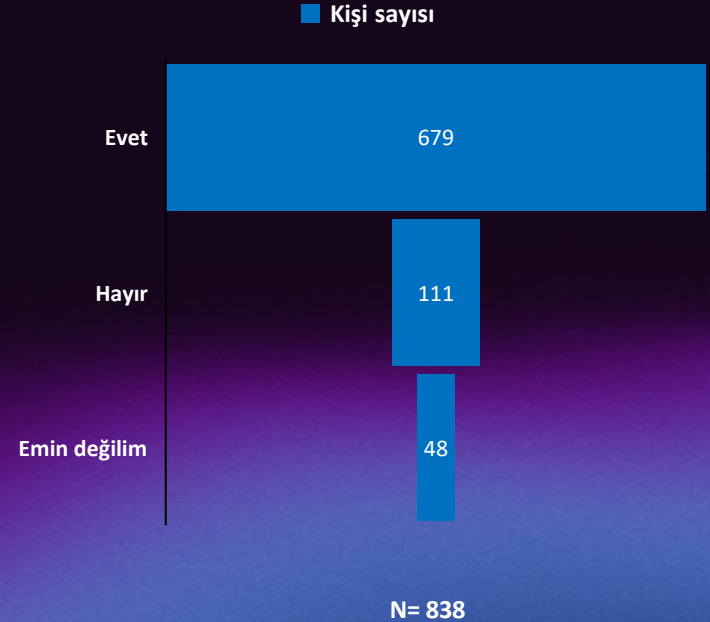
Demografik Bilgiler

Geçici Koruma Statüsü, 791 kişi ile en yaygın statü olarak öne çıkıyor. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olanların sayısı 162 iken, oturma izni sahibi olanlar 47 kişidir. Vatandaşlık talebi konusunda ise, «Evet» diyenlerin sayısı 679'dur. «Hayır» diyenler 111, «Emin değilim» diyenler ise 48 kişidir. Bu sonuçlar, Türkiye'deki Suriyeli nüfusun önemli bir bölümünün kalıcı bir statü elde etme ve Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığına sahip olma arzusunu ortaya koymaktadır. Ancak, bazı bireyler için hâlâ belirsizliklerin ve kararsızlıkların sürdüğü görülmektedir.

Yasal Statü

Vatandaşlık İsteği

*Türkiye'deki yasal statünüz nedir?

*Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak ister miydiniz?

Demografik Bilgiler

Türkçe Seviyesi

Katılımcıların yaklaşık dörtte üçü (%76) en azından orta seviyede Türkçe bilgisine sahip; ancak, Türkçe'yi hiç bilmeyen veya çok az bilen önemli bir grup (%24) da bulunmaktadır.

Cinsiyet Dağılımı

542 Kadın (% 54)
458 Erkek (% 46)

N=1000

Yaş Dağılımı

Katılımcıların ortalama yaşı 32,7. 35-54 yaş aralığındaki katılımcılar toplam örneklemin %61'ini oluşturmaktadır. Bu oranlar, araştırmaya katılanların çoğunluğunun orta yaş grubunda olduğu anlamına gelmektedir.

Eğitim Durumu

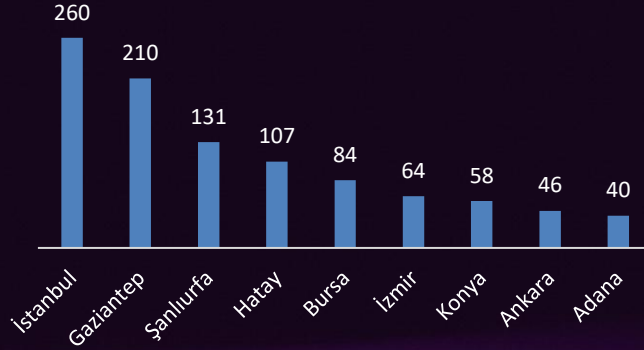
İlginç bir şekilde, en büyük grup üniversite eğitimi almış kişilerden oluşmakta (%36) ve bunu lise mezunları (%31) takip etmektedir. Hiç eğitim almamış veya temel eğitimi tamamlamamış olanların (hiç okula gitmemiş ve ilkokulu terk edenler) oranı sadece %5 ile oldukça düşük seviyededir. Genel olarak, grubun %86'sı en az ortaokul mezunu, yani temel eğitimin ötesinde eğitim almış görünmektedir.

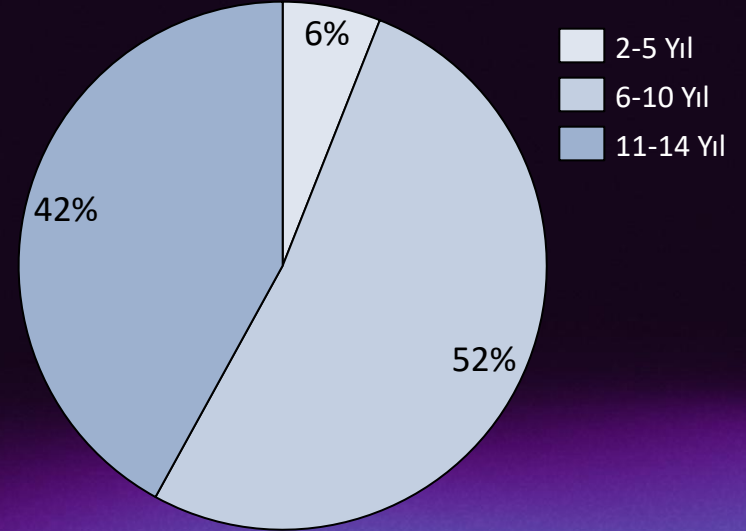
Demografik Bilgiler

Anket katılımcılarının en yoğun olarak yaşadığı iller sırasıyla İstanbul (%26), Gaziantep (%21) ve Şanlıurfa (%13) olarak öne çıkmaktadır. Katılımcıların büyük çoğunluğu Türkiye’de 6 ila 10 yıl arasında ikamet ettiğini ifade etmiştir.

Katılımcıların Yaşadığı İller

Türkiye’de Yaşanılan Süre (%)

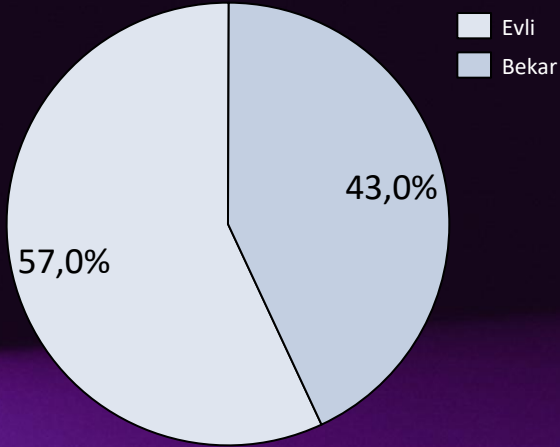

Türkiye’de Yaşama Süresi Ortalama 9,9 Yıl

Demografik Bilgiler

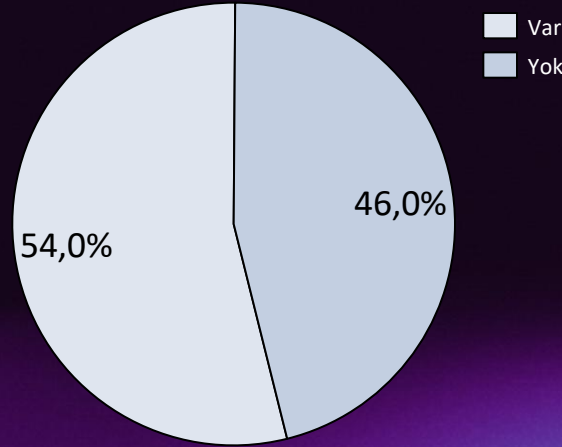
Katılımcıların %57'si evli olup, %54'ünün çocuğu bulunmaktadır. Çocuğu olan katılımcıların ortalama çocuğu sayısı ise 3,5 olarak tespit edilmiştir.

Medeni Durum (%)

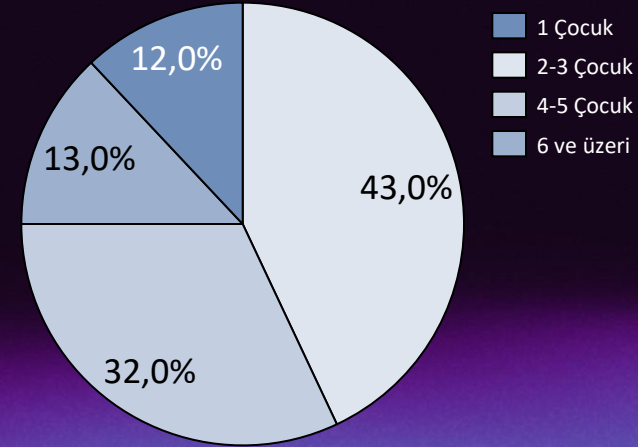
N: 1000

Çocuk Sahipliği (%)

N: 1000

Çocuk Sayısı (%)

N: 539

Ortalama Çocuk Sayısı 3,5

*Evli misiniz?

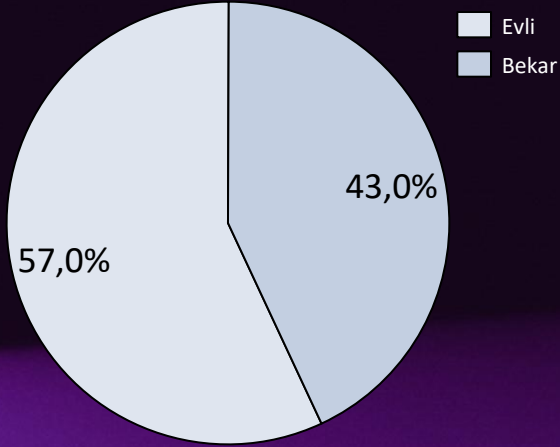
*Çocuğunuz var mı?

*Kaç çocuğunuz var?

Demografik Bilgiler

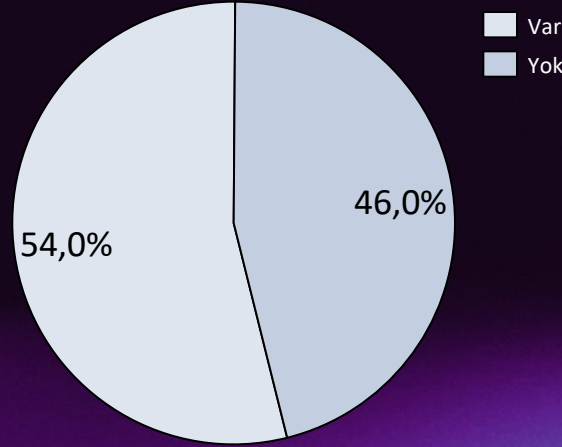
Katılımcıların %57'si evli olup, %54'ünün çocuğı bulunmaktadır. Çocuğı olan katılımcıların ortalama çocuğı sayısı ise 3,5 olarak tespit edilmiştir.

Medeni Durum (%)

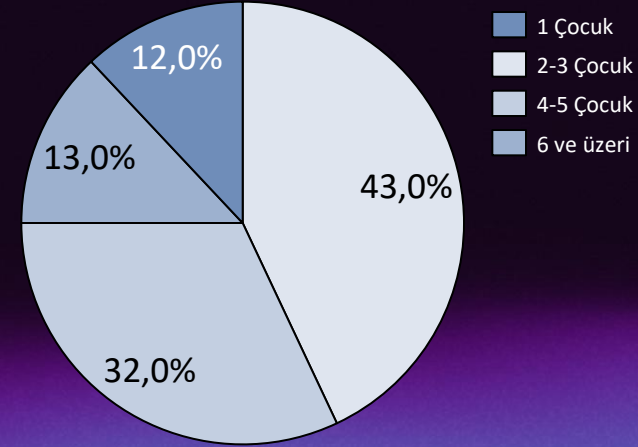
N: 1000

Çocuk Sahipliğı (%)

N: 1000

Çocuk Sayısı (%)

N: 539

Ortalama Çocuk Sayısı 3,5

*Evli misiniz?

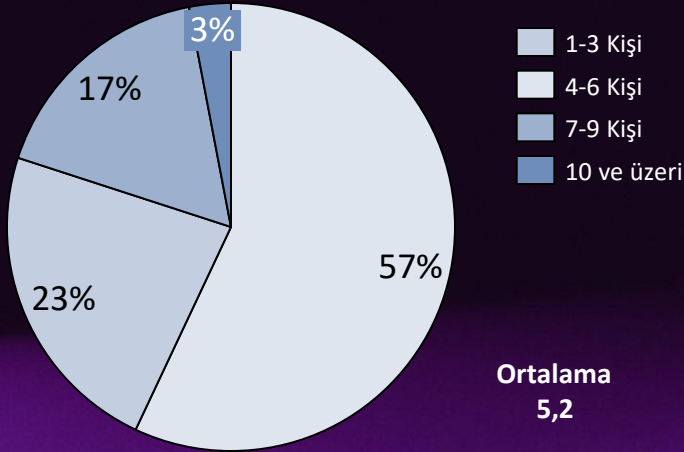
*Çocuğunuz var mı?

*Kaç çocuğunuz var?

Demografik Bilgiler

Katılımcıların %57'si 4-6 kişilik bir hanede yaşadığını belirtmiştir. Suriyelilerin ortalama hane halkı büyüklüğü mevcut çalışmada 5,2 kişi olarak hesaplanmıştır. Güncel TÜİK verilerine göre ise (2024) Türkiye genelinde ise ortalama hane halkı büyüklüğü 3,1 kişidir. Ayrıca, katılımcıların %77'si evlerinin 3-4 odalı olduğunu ifade etmiştir ve ortalama oda sayısı 3,3 olarak tespit edilmiştir. Güncel TÜİK verilerine göre ise (2021) Türkiye genelinde ikamet edilen konutların ortalama oda sayısı ise 3,6'dır.

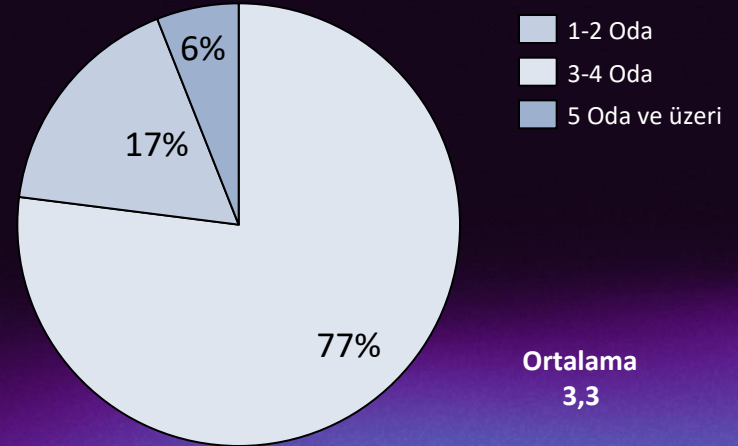
Hanede Yaşayan Birey Sayısı(%)

N=1000

*Hanede kaç kişi yaşıyor?

Evdeki Oda Sayısı (%)

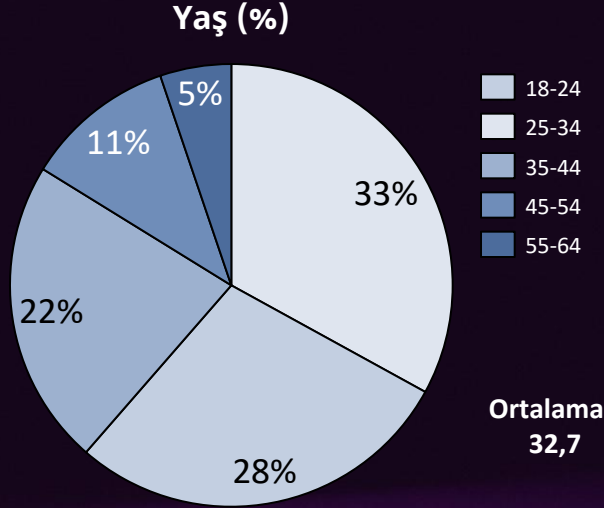

N=1000

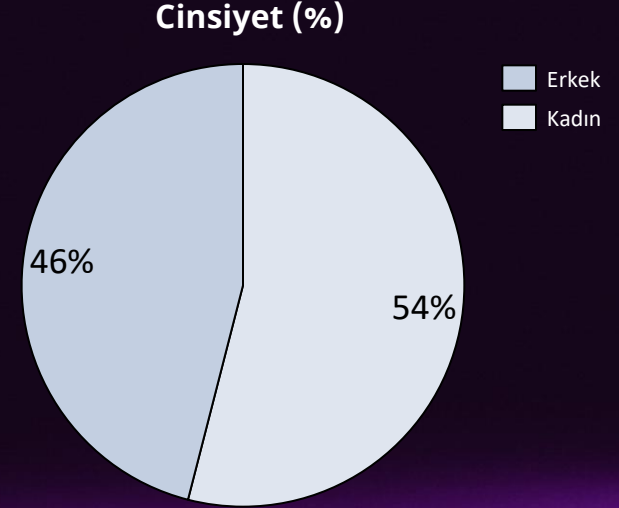
*Yaşadığınız evde/yerde salon dahil kaç oda bulunuyor?

Demografik Bilgiler

Anket katılımcılarının ortalama yaşı 32,7 olup, cinsiyet dağılımı %54 kadın ve %46 erkek şeklindedir. Katılımcıların Türkçe dil yeterlilik düzeyleri incelendiğinde, en büyük grubu %32 ile orta seviyede Türkçe bildiğini belirtenler oluştururken, katılımcıların %7'si hiç Türkçe bilmediğini ifade etmiştir.

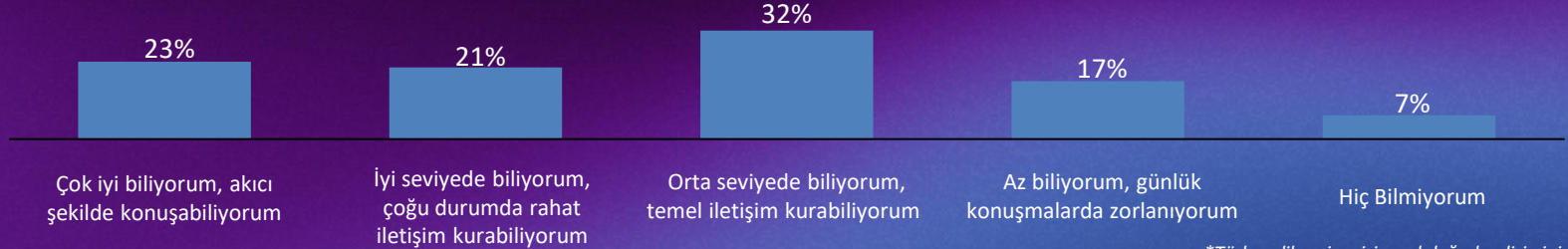

N=1000

N=1000

Türkçe Seviyesi (%)

*Türkçe dil seviyenizi nasıl değerlendirirsiniz? N=1000

*Kaç yaşındasınız? N=1000

*Cinsiyetiniz nedir? N=1000

Demografik Bilgiler

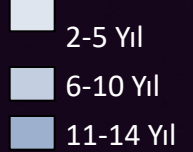
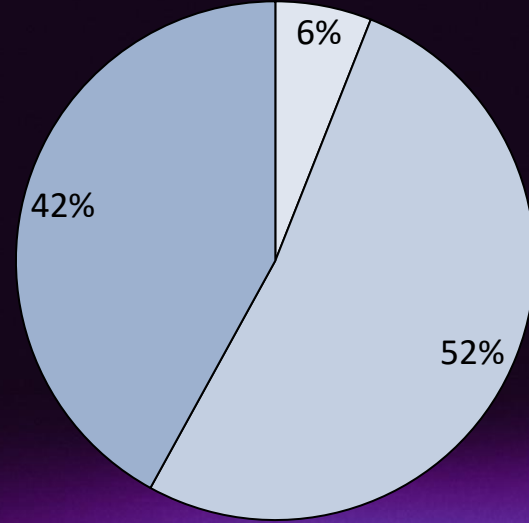
Anket katılımcılarının en yoğun olarak yaşadığı iller sırasıyla İstanbul (%26), Gaziantep (%21) ve Şanlıurfa (%13) olarak belirlenmiştir. Katılımcıların büyük çoğunluğu Türkiye’de 6 ila 10 yıl arasında ikamet ettiğini ifade etmiştir. Eğitim düzeyine bakıldığında, ön lisans veya lisans mezunu katılımcıların oranı %36 iken, hiç eğitim almamış katılımcıların oranı %2 seviyesindedir.

İl (%)

Yıl	Yüzde
İstanbul	26%
Gaziantep	21%
Şanlıurfa	13%
Hatay	11%
Adana	4%
Bursa	8%
Konya	6%
İzmir	6%
Ankara	5%
Toplam	100%

N=1000

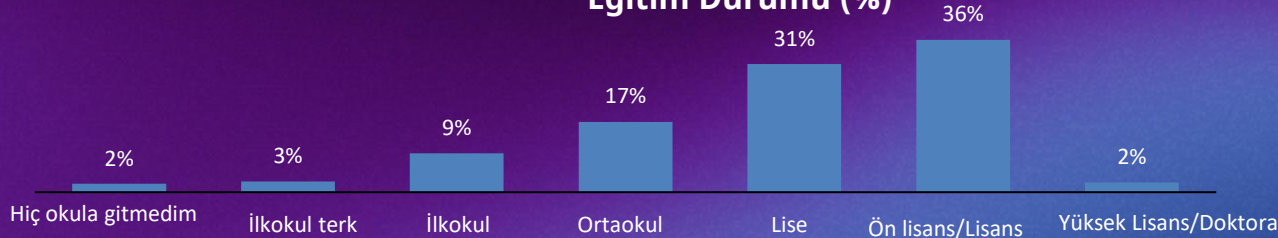
Türkiye’de Yaşanılan Süre (%)

Ortalama
9,9

N=1000

Eğitim Durumu (%)

N: 1000

*Kaç yıldır Türkiye’de yaşıyorsunuz?

*Hangi şehirde ikamet ediyorsunuz?

*En son bitirdiğiniz okulu belirtir misiniz?

Yönetici Özeti

Bu çalışma, 21 Şubat-14 Mart 2025 tarihleri arasında Türkiye’de yaşayan 1000 Suriyeli bireyle yüz yüze gerçekleştirilen anket sonuçlarına dayanarak, Suriye’deki 8 Aralık 2024 rejim değişikliğinin Türkiye’deki Suriyelilerin algı, tutum ve gelecek planları üzerindeki etkilerini analiz etmektedir. Araştırma, İstanbul (%26), Gaziantep (%21) ve Şanlıurfa (%13) gibi Suriyeli nüfusun yoğun olduğu illerde, 18-64 yaş arası geçici koruma statüsüne sahip, oturum izni bulunan veya Türk vatandaşı olan Suriyelileri kapsamaktadır. Bulgular, sosyal temas, sosyal uyum, kamu hizmetlerinden memnuniyet, geri dönüş niyetleri ve üçüncü ülkeye göç eğilimleri gibi temel alanlarda kapsamlı içgörüler sunmaktadır.

Katılımcıların ortalama yaşı 32,7 olup, 542’si kadın, 458’i erkektir. %36’sı üniversite (360 kişi), %31’i lise mezunudur (310 kişi), sadece %2’si (20 kişi) hiç eğitim almamıştır. Yasal statü dağılımında, %79’u geçici koruma statüsünde (790 kişi), %16’sı Türk vatandaşıdır (160 kişi). Türk vatandaşlığı almak isteyenlerin oranı %68’dir (680 kişi), bu da kalıcı bir statü arzusunu yansıtmaktadır. Yüksek eğitim seviyesi, Suriyelilerin iş gücü piyasasında nitelikli pozisyonlara erişim potansiyelini artırabilir, ancak kalabalık haneler ve yüksek çocuk sayısı, ekonomik bağımlılık oranını yükselterek sosyal destek sistemlerine olan ihtiyacı güçlendirebilir. Türk vatandaşlığı talebinin yüksekliği, Türkiye’deki uzun vadeli sosyal uyum çabalarının kabul gördüğü izlenimini uyandırırken, geçici koruma statüsündeki çoğunluğun belirsiz durumunun sosyal ve ekonomik istikrarı zorlaştırabileceği düşünülmektedir.

Katılımcıların %79’u (790 kişi) Türkiye’de kendini güvende hissettiğini, %70’i (700 kişi) günlük yaşamlarını rahatça sürdürebildiğini ve %71’i (710 kişi) komşularıyla iyi ilişkiler içinde olduğunu ifade etmiştir. Her 100 kişiden 93’ü farklı seviyelerde Türkçe bilmekte olup, katılımcıların %7’si (70 kişi) hiç Türkçe bilmediğini belirtmiştir. Bu oran, Türkiye’nin dil eğitimi programlarının ve Suriyelilerin Türk toplumuna uyum sağlama çabalarının olumlu sonuçlar doğurduğu izlenimini yaratmaktadır. Dil bariyerinin büyük ölçüde aşılmış olması, ekonomik ve sosyal entegrasyon açısından önemli bir adım gibi görünmektedir.

Katılımcıların 1000 kişiden 880 kişi sağlık hizmetlerinden faydalandığını ve 712 kişi bu hizmetlerden memnun olduğunu belirtmiştir. 680 kişi de eğitim hizmetlerinden faydalanmıştır. Katılımcıların %28’i (280 kişi) kamu hizmetlerinin yeterince kapsayıcı olmadığını düşünmektedir. Sivil toplum kuruluşlarının hizmetlerinden faydalananların oranı yalnızca %12’dir (120 kişi) ve bu hizmetlere yönelik memnuniyet düşüktür. Bu bulgular, devlet destekli sağlık ve eğitim hizmetlerinin yüksek kabul gördüğünü, ancak kapsayıcılık ve STK hizmetlerinin erişilebilirliğinde iyileştirme alanlarının bulunduğunu ortaya koymaktadır.

Yönetici Özeti

Türkiye'ye duyulan güven (ortalama 3,81/5) ile Suriye'ye duyulan güven (4,10/5, geri dönmeyi planlamayanlar arasında) benzer seviyelerde olup, Suriyelilerin her iki ülkeye de belirli bir güven beslediği anlaşılmaktadır. Yüksek güven ve komşuluk ilişkileri, Türkiye'nin Suriyelilere sağladığı sosyal kabulün güçlü olduğu izlenimini verirken, Suriye'ye artan güven, rejim değişikliğinin psikolojik bir umut yarattığı şeklinde yorumlanabilir. Ancak bu güvenin sürdürülebilirliği, yeni yönetimin somut adımlarına bağlı gibi görünmektedir.

Suriyelilerin %44'ü (440 kişi) Suriye'ye geri dönmeyi planladığını belirtmiştir. Geri dönüş motivasyonları arasında vatan sevgisi, aidiyet hissi ve Suriye'nin geleceğine dair umut öne çıkarken, özellikle 18-24 yaş grubu daha yüksek geri dönüş eğilimi göstermektedir. Geri dönmeyi düşünmeyen %33'lük kesim (330 kişi), güvenlik endişeleri, ekonomik belirsizlik ve altyapı eksikliklerini gerekçe göstermektedir; ancak yalnızca %15'i (150 kişi) geri dönmeyi reddetmektedir. Bu, Suriye'de güvenlik ve istikrarın sağlanmasının geri dönüş kararlarını doğrudan etkileyeceğini göstermektedir.

Her 100 kişiden 20'si üçüncü bir ülkeye göç etmeyi planlamaktadır. Üçüncü ülkeye göç planı olmayanların Suriye'ye güven düzeyi (4,10/5), planı olanlara (3,74/5) göre daha yüksektir. Türkiye'ye duyulan güven ise her iki grupta benzerdir (3,81-3,83/5). Bu, Suriye'ye duyulan güvenin üçüncü ülkeye göç kararında belirleyici olduğunu, ancak Türkiye'ye duyulan güvenin bu kararı etkilemediğini göstermektedir.

Katılımcıların çoğunun Türk vatandaşlığı almak istemesi, uyum sürecine olan ilgiyi ve kalıcı statü arzusunu vurgulamaktadır. Ancak, Türkiye'deki Suriyeliler, sosyal entegrasyon ve kamu hizmetlerinden genel olarak memnun olsa da Suriye'deki yeni politik gelişmeler ışığında geri dönüş eğilimi güçlüdür. Dolayısıyla bu, Suriyelilerin büyük çoğunluğunun, ülkelerine geri dönme niyetleri olsa bile, Türkiye ile kalıcı bir bağ kurmak istediğini göstermektedir. Geri dönüşlerin gönüllü, güvenli ve onurlu gerçekleşmesi için Suriye'de güvenlik, ekonomik istikrar ve altyapı yatırımları kritik önem taşımaktadır. Türkiye'de ise dil eğitimi programlarının yaygınlaştırılması, kamu hizmetlerinin kapsayıcılığının artırılması ve sosyal uyum girişimlerinin güçlendirilmesi, Suriyelilerin yaşam kalitesini iyileştirecektir. Üçüncü ülkeye göç eğiliminin düşük olması, Suriyelilerin çoğunluğunun Türkiye veya Suriye'de bir gelecek öngördüğünü göstermektedir. Bu bağlamda, Türkiye'nin göç politikaları hem sosyal uyumu destekleyen hem de geri dönüşü kolaylaştıran bir yaklaşımla şekillendirilmelidir.

XSIGHTS

Teşekkürler!

/XSIGHTS LinkedIn

www.xsights.co.uk

